

**EEN ARCHEOLOGISCHE WAARNEMING
IN DRIEL-ZUID, GEMEENTE OVERBETUWE**

Henry Hommes
Jeroen Wildenberg

© 2009 Gemeente Nijmegen, Bureau Archeologie en Monumenten

Een archeologische waarneming in Driel-Zuid, Gemeente Overbetuwe

H.W. Hommes & J.J.A.J. Wildenberg

Vormgeving: R.M.H.C. Mols

Tekstredactie: H. van Enckevort

In opdracht van: gemeente Overbetuwe

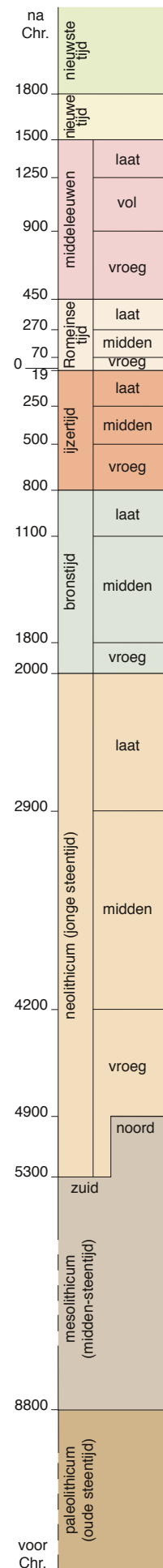
Autorisatie: H. van Enckevort

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j^o, het besluit van 29 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen).

Voor het overnemen van gedeelte(n) van deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

De Gemeente Nijmegen aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

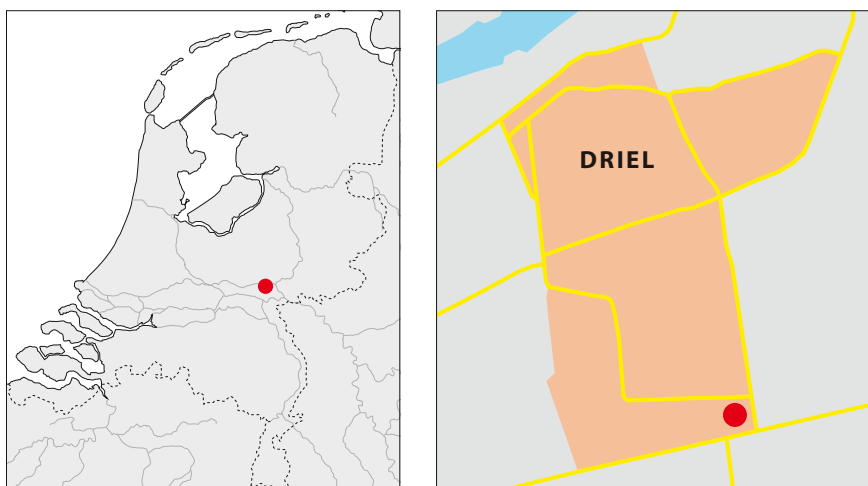
No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without the written permission from the publisher.

Een archeologische waarneming in Driel-Zuid, Gemeente Overbetuwe

1 INLEIDING

In het kader van voorgenomen nieuwbouwplannen heeft het Bureau Archeologie en Monumenten van de gemeente Nijmegen in opdracht van de gemeente Overbetuwe enkele archeologische waarnemingen uitgevoerd op het terrein van de Breekenhof, gelegen ten zuiden van het dorp Driel. De waarnemingen hebben plaatsgevonden tijdens een munitieaanering op 21 december 2006 en de aanleg van twee rioolsleuven op 27 april 2007. De waarnemingen zijn uitgevoerd door Henry Hommes (veldtechnicus). De coördinatie was in handen van Kees Brok (senior-veldtechnicus).

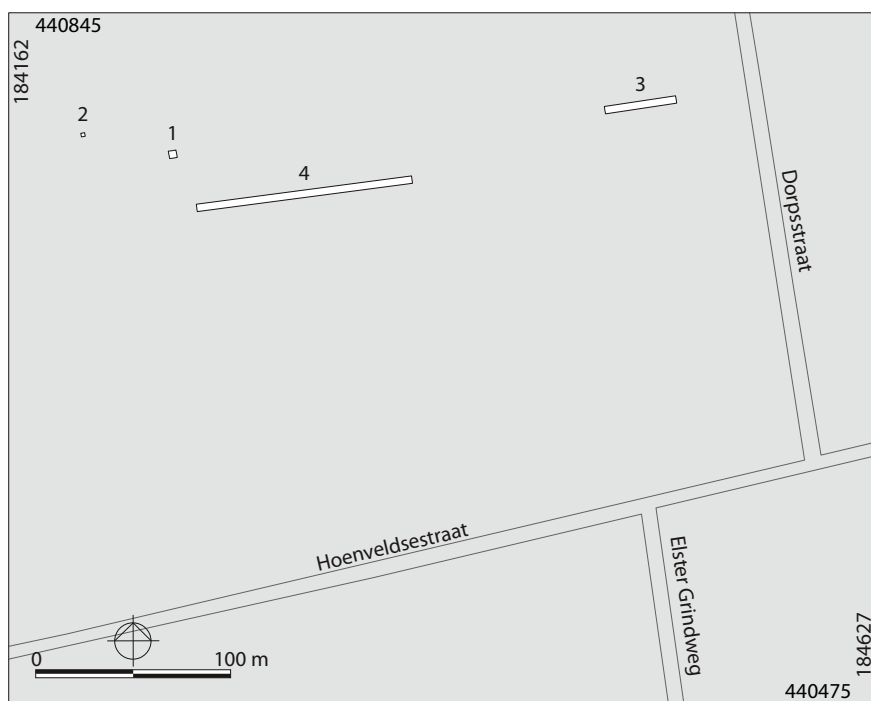

Figuur 1. De locatie van het onderzoeksgebied.

RM

1.1 Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Gelderland
Gemeente:	Overbetuwe
Plaats:	Driel
Toponiem:	De Breekenhof/De Broeken
Kaartblad:	40A
Coördinaten:	184.126/440.684, 184.505/440.684, 184.126/440.955 en 184.505/440.955
Projectverantwoordelijke:	H. van Enckevort
Bevoegd gezag:	Gemeente Overbetuwe
Opdrachtgever:	Gemeente Overbetuwe, contactpersoon: K. Hendriks
ARCHIS2-onderzoeks- meldingsnummer:	32472
ARCHIS2-onderzoeksnummer:	23993
Projectcode:	Dz1
Complex en codering:	–
Periode(n):	–
Geomorfologische context:	stroomgordel

Figuur 2. De locatie van de werkputten.

TW

Hoogte maaiveld:	ca. 7,80–8,20 m +NAP
Maximale diepte kuilen:	ca. 2,50 m –maaiveld
Uitvoering van het veldwerk:	21 december 2006 en 27 april 2007
Beheer en plaats documentatie:	Bureau Archeologie en Monumenten gemeente Nijmegen

1.2 Historische achtergrond van het gebied en vooronderzoek

Voorafgaande aan de waarnemingen, en in het kader van de geplande nieuwbouw op het terrein de Breekenhof ten zuiden van Driel, zijn al eerder enkele archeologische onderzoeken verricht. RAAP Archeologisch Adviesbureau uit Amsterdam heeft eerst een verkennend en een daarna een waarderend onderzoek op het terrein uitgevoerd.¹ Dit leidde tot een inventariserend veldonderzoek in de vorm van proefsleuven, dat in enkele delen van het plangebied is uitgevoerd door ARCHOL BV uit Leiden.²

Tijdens het onderzoek Van RAAP en ARCHOL zijn in het plangebied De Breekenhof/De Broeken twee oeverwallen van een stroomgordel aangetoond, die doorsneden wordt door een restgeul, met aan de west- en oostzijde van het terrein komafzettingen. Op beide oeverwallen zijn nederzettingssporen aangetroffen uit het late neolithicum en/of vroege bronstijd. Uit de (directe) omgeving van het plangebied zijn voorts meerdere archeologische vindplaatsen bekend, die dateren vanaf het late neolithicum tot in de vroege ijzertijd.³ Het ontbreken van archeologische relevante resten op de komafzettingen aan weerszijden van de oeverwallen heeft er toe geleid dat in deze delen van het plangebied de archeologische verwachtingen als laag is beoordeeld.

De historische atlas van Gelderland geeft aan dat in de periode 1903–1906 het terrein nog geheel onbebouwd is en deel uitmaakt van het gebied ‘De Broeken’.⁴

1.3 Doel en methode van het onderzoek

Aangezien er een munitieaanraking in het westelijke en oostelijke deel van het plangebied zou plaatsvinden, in juist die delen waar de komafzettingen met een lage archeologische verwachting zich bevinden, heeft de gemeente Overbetuwe besloten om de lage verwachtingen te toetsen middels het doen van archeologische waarnemingen tijdens die saneringsingrepen in de bodem. Indien noodzakelijk zouden tijdens de waarnemingen eventuele archeologische resten geborgen worden, om te voorkomen dat deze door de voorgenomen bouwactiviteiten ter plekke ongezien vernietigd zouden worden.

1 Haarhuis & Heunks 1996; Haarhuis, Exaltus & Van Haaster 1997.

2 Bel & Hamburg 2004.

3 Bron: Archis2.

4 Leest, Stam & Wonink 2005, nr. 490 – Oosterbeek.

Figuur 3. Projectiel met raketmotor uit de Tweede Wereldoorlog.

HH

2 RESULTATEN

Tijdens het waarnemen bij de munitieaanering op 21 december 2006 zijn drie locaties, hierna aangeduid als werkput 1–3 (fig. 2), nader onderzocht. De werkputten 1 en 2 bevinden zich in het westelijk deel van het toekomstige bouwterrein, werkput 3 in het oostelijk deel. Werkput 1 meet ca. 4 x 4 meter en is tot een diepte van 2,25 m uitgegraven. Op deze locatie bleek zich een met een raketmotor aangedreven projectiel van Duitse makelij (fig. 3) te bevinden die daar tijdens de Tweede Wereldoorlog is terecht gekomen. De tweede werkput van ca. 2 x 2 m is 0,7 meter uitgegraven. Deze leverde een 70 cm lange ijzeren buis op. De derde werkput volgt over een lengte van ca. 40 meter een ca. 1,80 m diepe, oost–west georiënteerde sloot. De sloot bleek gedempt met afval uit de jaren '30–'50 van de vorige eeuw, waaronder kapotte flessen, ijzerschroot, blikjes, ijzerdraad en ander huishoudelijk afval. Aan het einde van de sloot, bij de perceelscheiding is een houten overloop aangetroffen (fig. 4).

Figuur 4. Overzicht van de gedempte sloot en een doorsnede van de houten overloop (rechts).

HH

Doordat tijdens deze waarnemingen geen archeologisch relevante sporen en/of vondsten zijn aangetroffen, is in samenspraak met de gemeente Overbetuwe besloten om ook tijdens de aanleg van een nieuw riool waarnemingen te doen (werkput 4), teneinde meer duidelijkheid te krijgen over de archeologische potentie van het terrein. Op

Figuur 5. Overzichtsfoto van de bodemopbouw in de rioolsleuf.

HH

27 april 2007 zijn de werkzaamheden voor de aanleg van de nieuwe riolering gevolgd. Dit leverde weliswaar een fraai profiel en een mooie lagenopbouw van de bodem op (fig. 5), maar geen archeologisch relevante sporen en/of vondsten.

3 CONCLUSIE

De saneringsgaten en de rioolsleuf hebben de resultaten van de oudere onderzoeken bevestigd. Tijdens de waarnemingen zijn geen archeologisch relevante sporen en vondsten aangetroffen. Hiermee is de inschatting dat aan dit deel van het plangebied, de komgronden, een lage waardering is toegekend terecht gebleken. Aanvullend archeologisch onderzoek op deze delen van het nieuwbouwgebied wordt dan ook niet geadviseerd.

LITERATUUR

Bel, M. van den & T. Hamburg 2004: *Inventariserend Veldonderzoek Driel-Zuid*, Leiden (ARCHOL-Rapport 37).

Haarhuis, H.F.A., R.P. Exaltus & H. van Haaster 1997: *Gemeente Heteren. Melkweide en Driel-Zuid. Waarderend en aanvullend onderzoek van archeologische vindplaatsen*, Amsterdam (RAAP-Rapport 263).

Haarhuis, H.F.A. & E. Heunks 1996: *Gemeente Heteren. Melkweide, Randwijk-West en Driel-Zuid. Een archeologische kartering en waardering*, Amsterdam (RAAP-Rapport 161).

Leest, A. van der, H. Stam & H. Wonink (red.), 2005: *Grote historische topografische atlas ± 1905 Gelderland – schaal 1:25.000*, Tilburg.

Illustratieverantwoording

Henry Hommes	HH
Rob Mols	RM
Tim van der Weyden	TW

Uitgave

GEMEENTE

Nijmegen

Directie Grondgebied
Afdeling Stadsontwikkeling
Bureau Archeologie en Monumenten
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN
(024) 329 30 79